

СТАНОВИЩЕ

От: доц. д-р Тодорка Христова Тончева – УНСС, София
научна специалност 05.02.18. „Икономика и управление“ (Туризъм)

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен
„доктор“ по научна специалност 05.02.18. „Икономика и управление“
(Туризъм)

Автор на дисертационния труд: Руси Русков Русев

Тема на дисертационния труд: “Внедряване на интегрирани екологични системи
в хотелиерството“

Основание за представяне на становището: участие в състава на Научното жури
по защита на дисертационния труд, съгласно
Заповед № 796/08.04.2020 г. на Ректора на УНСС

1. Информация за дисертанта

Дисертант Руси Русев се е обучавал по докторска програма към катедра „Икономика на туризма“, факултет „Икономика на инфраструктурата“ на УНСС по научна специалност 05.02.18. „Икономика и управление“ (Туризъм), съгласно Заповед на Зам.-ректора по НИД на УНСС № 710/06.04.2016 г. Обучението е осъществено в редовна форма през периода 2016-2020 г.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

2.1. Структура и обем

Дисертационният труд е композиран в три глави, увод, заключение и приложения. В увода се обосновава значимостта и актуалността на темата. Определени са обектът, предметът, целта и задачите, както и изследователската теза, методологията, ограничителните условия, източниците на информация и научната новост. В трите глави на дисертационния труд последователно са изследвани теоретичните, методологическите и приложните въпроси на интегрираните екологични системи в хотелиерството. В заключението докторантът обобщава своите виждания за тези системи.

Дисертацията е разработена в 229 страници компютърно набран текст. От тях 187 страници са основен текст, 8 страници са списък на използваната литература, 31 страници представляват приложения, а 3 страници са опис на публикациите на докторанта.

2.2. Оценка на значимостта и актуалността на темата

Значимостта и актуалността на избраната тема произтичат от важността на екологичните проблеми, намиращи се в центъра на вниманието на държавните органи в глобален мащаб. Тези проблеми съществуват, тъй като няма индустрия, която да не оказва негативно влияние върху околната среда. Част от решенията на тези проблеми е разработването и внедряването на интегрирани екологични системи в различни сектори на икономиката, включително в хотелиерството. Това е така, защото всяка една от предлаганите хотелиерски услуги замърсява по специфичен начин околната среда.

2.3. Оценка на обекта и предмета на изследването

Обект на изследването в дисертацията са хотелиерските комплекси, а предметът са екологичните системи в хотелиерството. Тук трябва да се отбележи правилният избор на предмета на изследването, тъй като внедряването на екологичните системи е едно от решенията на екологичните проблеми както в локален, така и в глобален мащаб.

2.4. Оценка на целите и задачите на изследването

Целта на дисертационния труд е ограничаване на вредното въздействие върху околната среда от експлоатацията на хотелите чрез разработването на интегрирани екологични системи. Тази цел се постига чрез решаването на 5 точно формулирани задачи, обхващащи определянето на критерии, показатели и методи за анализ и оценка на въздействието на хотелиерската дейност върху околната среда; представяне на насоки и препоръки за намаляване на отрицателното въздействие на експлоатацията на хотелите върху околната среда и т.н.

2.5. Оценка на изследователската теза и работните хипотези

Изследователската теза, разработвана от докторанта произтича от схващането, че съвременните хотели имат потребност да събират, обработват и използват информация за изразходваните от тях ресурси по оптимален начин. Тази теза се гради върху 4 работни хипотези, обхващащи доказателства от хотелиерската практика и базиращи се върху установени практики, разработени много добре от докторанта.

2.6. Оценка на методологичния инструментариум

За да бъде постигната целта и решени задачите в дисертационния труд са приложени качествен набор от методи – системен подход, исторически и сравнителен метод, анализ и синтез, методите на индукцията и дедукцията.

Събирането на първичната информация е извършено посредством количествени и качествени методи като наблюдение и директна комуникация чрез извършване на анкети и дълбочинно интервю. В тях са приложени статистико-математически методи за анализ и оценка, след което е приложен и вторичен анализ на данни.

Докторантът съвестно е проучил наша и чуждестранна специализирана литература, международни стандарти (ISO 14 000; ISO 14 001) и правната уредба по опазване на околната среда.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Докторант Русев е изследвал интегрираните екологични системи в хотелиерството. За целта са изяснени въпросите, засягащи разработването и внедряването им, както и ползите от тяхното приложение. Разработени са с необходимата дълбочина критерии и показатели, предложени са също и методи за анализ и оценка на екологичните системи. Това е дало възможност на докторанта да разработи оптимален вариант на модел за този вид системи. Предложен е и модел на програмен продукт за екологична система в хотелиерството.

4. Оценка на научните и научно-приложните приноси

Докторантът е изследвал връзките и зависимостите между системите за управление на хотелиерската дейност и интегрираните екологични системи. Би могло приносите да се конкретизират по следния начин:

1. Изграден е понятиен апарат, използван в екологичните системи в хотелиерството.
2. Изведени са дефиниции за особеностите на интегрираните екологични системи в хотелиерството.
3. Разработена е система от критерии и показатели за анализ и оценка на екологичните системи в хотелиерството.
4. Изведени са методи за анализ и оценка на екологичното въздействие в хотелиерството.
5. Установен е ефектът от внедряването на екологичните системи в хотелиерството.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Докторантът е представил една статия и осем доклада, които отразяват основната теза на дисертационния труд. Статията е публикувана в Научните трудове на УНСС, а докладите са изнесени пред Национални и Международни конференции и са отпечатани в Сборници, издадени в университетските издателства на УНСС, Стопанска академия „Д. А. Ценов“ - Свищов и Икономически университет – Варна. Всичките публикации са рецензирани от хабилитирани преподаватели.

6. Оценка на автореферата

Авторефератът е в обем от 69 страници. Той кореспондира с основния труд и представя в систематизиран вид изследваните проблеми. Съставен е от 6 части, които включват обща структура на дисертационния труд; структура и съдържание на разработката; синтезирано изложение на дисертационния труд; справка за приносите; списък на публикациите по дисертацията и декларация. Би било добре, ако обемът на автореферата би бил поне с 15 страници по-малък – представянето на всички таблици в него е излишно разточителство.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Дисертационният труд е един сериозен опит за задълбочено изследване на проблемите, свързани в разработването и внедряването на интегрираните екологични системи в хотелиерството, които биха повишили екологичната оценка на въздействието на хотелиерската дейност върху околната среда. Могат да бъдат направени някои бележки, които биха подобрили общото представяне на дисертацията:

1. Макар и епизодично, авторът се отнася плахо към съжденията на цитираните от него автори, като се въздържа от критичния тон при интерпретацията на техните тези и концепции. Това се отнася в голяма степен за глава първа, в частта ѝ за литературния обзор.
2. Както вече споменах, авторефератът би спечелил, ако обемът му беше съкратен, за сметка на публикуваните таблици.
3. Не навсякъде е спазен балансът между параграфите на отделните глави в дисертационния труд
4. Прави впечатление, че в номерацията на таблиците и графиките липсва последователност (с.135 – 184).

Посочените бележки не принижават достойнствата на разработката и не влияят върху общата положителна оценка на дисертационния труд, като самостоятелно изследване, с доказани научно-приложни приноси.

Интересната проблематика, изследвана в дисертацията поражда следните въпроси към докторанта:

1. Какви методи за въздействие на различните дейности на хотела се използват, с цел опазване на околната среда?
2. Какви изводи и препоръки са направени за подобряване на екологичното въздействие на интегрираните екологични системи в хотелиерството?

8. Заключение

Рецензията на дисертационен труд на тема „Внедряване на интегрирани екологични системи в хотелиерството“ с автор Руси Русков Русев **напълно отговаря** на изискванията на Закона за развитие на академичния състав на Република България, Правилника за неговото прилагане и Правилника за организацията и провеждането на конкурси за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в УНСС. Характеризира се с **оригиналност на изследването** и представлява **определен принос**, както за теорията, така и за практиката. Докторантът има задълбочени познания в областта на туризма и притежава умения да извършва самостоятелни научни изследвания.

В качеството си на член на Научното жури ясно и еднозначно заявявам, че ще гласувам **положително** за присъждане на **образователната и научна степен „доктор“** по професионално направление 3.8. „Икономика“, научна специалност 05.02.18. „Икономика и управление“ (Туризм) на **Руси Русков Русев** – докторант към катедра „Икономика на туризма“ при УНСС, редовна форма на обучение. Това са съображенията ми да препоръчам на уважаемите членове на Научното жури да присъди на докторант Руси Русев образователната и научна степен **„доктор“**.

София, 27.04.2020 г.

Изготвил становището:

(доц. д-р Тодорка Тончева)